

Remissvar

Juristfunktionen
Camilla Karlström
08-7000919
camilla.karlstrom@kammarkollegiet.se

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Ku.KL@regeringskansliet.se

Remissvar (Ku2019/02112/KL) Härifrån till evigheten – En långsiktig arkivpolitik för förvaltning och kulturarv

Kammarkollegiet har följande synpunkter till det remitterade betänkandet.

8.5 Finansieringen av överlämnanden

Kammarkollegiet har tidigare lämnat underlag till utredaren om hur vi ser på finansieringen av överlämnanden och då specifikt överlämnande i samband med avveckling. Underlaget har kortfattat och korrekt återgivits i betänkandet.

Utöver detta konstaterar kollegiet att utredaren visserligen har beskrivit ett antal problem med dagens finansiering, men vi anser att det saknas en sammanhållen analys om hur dessa problem kan lösas med utredarens förslag.

Exempelvis återkommer problemet med att arkivförvaltningen upplevs som dyr. Samtidigt anser Riksarkivet, enligt utredaren, att avgifterna inte täcker myndighetens kostnader och av den senaste årsredovisningen framgår också att myndigheten uppvisar underskott för både 2018 och 2019. Här saknas diskussionen om vad som ur ett ekonomiskt perspektiv är en effektiv arkivförvaltning och om dagens resurser är tillräckliga – oavsett om finansieringen består av anslag eller avgifter; finansieras av arkivmyndigheten eller de överlämnade myndigheterna.

När det gäller överlämning och beräkningen av överlämningskostnader är det kollegiets uppfattning att nuvarande modell fungerar tillräckligt bra för beräkning av sådana kostnader som kan relateras till själva överlämnandet. Problemen ligger istället i beräkningen av de långsiktiga kostnaderna och de antaganden som då måste göras om den framtida värden och användningen av materialet. Utredaren menar att införandet av överlämnandeplaner minskar detta problem. Kollegiet delar den uppfattningen, men hade samtidigt önskat att utredaren öppnat upp för att planerna kan användas på flera sätt i processen för att bedöma, kostnadsuppskatta och finansiera långsiktig vård och användningen av arkiven. Utredaren skriver att *”det är komplicerat att bedöma både faktiska kostnader för bl.a. bevarande och uppskattade kostnader för tillhandahållandet. Trots denna svårighet menar utredningen att det är angeläget att sambandet mellan avgifter och kostnader för*

överlämnanden tydliggörs och att de avgifter som tas ut motsvarar de faktiska kostnaderna.” Vi är inte helt övertygade om att den svårigheten bäst hanteras med att ta ut avgifter från myndigheterna. Exempelvis borde man i större utsträckning analyserat hur en modell liknande den i kommunerna skulle fungera i staten, där avgifter finansierar det faktiska överlämnandet och anslagsfinansierar övriga förvaltningsuppgifter.

Kollegiet anser därför att utredarens förslag om att Riksarkivet i samråd med Ekonomistyrningsverket (ESV) ska ta fram en modell för att beräkna avgifterna är för begränsat och att den mer övergripande frågan om hur man uppnår en långsiktig hållbar finansiering för arkivförvaltningen lämnas obesvarad. Vi anser därför att uppdraget bör utökas till att ta fram en modell för hur arkivförvaltningen ska beräkna och finansiera sina samtliga kostnader. Uppdraget bör bland annat diskutera om framtida vård och användning av arkiven bäst överenskomms mellan Riksarkivet och enskilda överlämnande myndigheter eller om detta bättre hanteras i exempelvis processen för Riksarkivets treåriga budgetunderlag.

Kap 9.7.5

Utredningens förslag om ett tydligare mandat för arkivmyndigheten att genomföra sitt rådgivningsuppdrag bör kompletteras med en diskussion om vilka resurser det kräver. Vi instämmer i att statliga myndigheter måste ges ett aktivare stöd för att kunna följa arkivmyndighetens föreskrifter och för att kunna övergå till ett mer proaktivt arbetssätt inom den egna myndigheten vid till exempel införande av nya digitala systemstöd. Om inte detta sker finns risk för att statliga myndigheter har ett alltför stort glapp att ta igen när det är dags för överlämnande till arkivmyndigheten. Det är därför av stor vikt att Riksarkivet informerar om pågående arbete med uppdatering och utgivning av föreskrifter och vägledningar genom informationsbrev, utbildningar, nyheter på hemsida och liknande.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Elisabeth Hammar. Delaktig i beslutet har även varit ekonomichef Martin Sundelius. Föredragande har varit arkivarien Camilla Karlström.

Elisabeth Hammar

Camilla Karlström